

Alain de Benoist

Poznámka Grega Johnsona:

V roce 2005 poskytl Alain de Benoist rozhovor americkému magazínu *The Occidental Quarterly*, který vyšel pod titulem "European Son: An Interview with Alain de Benoist," v *The Occidental Quarterly*, Roč. 5, č. 3 (podzim 2005): str. 7-21. (Mezi březnem a prosincem 2018 vyšel na čtyři části i na našich stránkách: díl **první**, **druhý** a **třetí** a **závěrečný** čtvrtý).

Jelikož šlo o rozhovor velice rozsáhlý, došlo k rozhodnutí některé části nepublikovat. Zmizely tak de Benoistovy kritické poznámky ke **křesťanství** a vědám zabývajícím se člověkem (**část 2**). De Benoist mi poslal kopii francouzského originálu rozhovoru, a tak „ztracené“ části překládám pro první díl sborníku *North American New Right*.

Edward O. Wilson označuje neurovědu, lidskou genetiku, evoluční biologii a ochranářskou biologii za čtyři přírodovědné „průkopnické obory“, jež dnes překonávají propast mezi vědeckou a humanistickou kulturou. Podporuje Nová pravice jeho výzvu k vytvoření „konsilience“, tedy sjednocení poznání z oborů přírodních i lidských věd?

Edward O. Wilson bezpochyby je vynikající vědec, nepovažuji ho však za velkého filozofa. Pojem „jednota vědění“ totiž přehlíží existující a nezredukovatelné odlišnosti mezi exaktními a společenskými vědami (jež Wilhelm Dilthey nazývá „vědami ducha“). Obecně bych to

nazval pokusem přírodních věd podmanit si ty společenské. Výzvy k vytvoření „konsilience“ se tak do značné míry podobají volání vědců jako Otto Neurath či Philipp Frank po „sjednocení vědy“ ve 30. letech minulého století. Rozdíl je samozřejmě v tom, že zatímco Neurath považoval za nejvyšší disciplínu teoretickou fyziku, Wilson klade důraz na biologii, dnes korunovanou na „královnu věd“.

Wilson píše: „Přírodu řídí prosté a všeobecně platné fyzikální zákony, k nimž lze všechny ostatní zákonitosti a zásady vysledovat.“ (*Consilience*, 1998, str. 59). Máme tedy co dočinění s nepopíratelně redukcionistickým přístupem: všechno je chápáno z fyzikální perspektivy, vezmeme-li v potaz **Kodaňskou interpretaci**. Při tvrzeních typu, že podstatu politiky údajně lze zredukovat na „prosté a všeobecně platné fyzikální zákony“, se ovšem člověk neubrání úsměvu. Totéž pak platí i pro všechny hodnoty lidského života do té míry, v níž je lidský život v souladu s hermeneutikou a fenomenologií prostřednictvím evaluace: člověk se snaží nacházet ve svém životě *smysl*, což nutně zachází za jeho biologické uspořádání. Wilsonův „vědecký evangelismus“ připomíná Comtovo „**pozitivistické náboženství**“. Podobné pokusy ostatně považuji za předem odsouzené k neúspěchu.

Společenskovědní specialisté velmi často přehlížejí poznatky věd pojednávajících o živých organismech, zatímco experti v těchto oborech zase rádi odbývají poznatky sociálních věd coby plody nevědeckých spekulací či „filozofie“, tj. ne-vědění. Celou pravdu ale myslím nemají ani jedni.

Obě sféry vědecké činnosti by se měly snažit naučit, jak se vzájemně pomoci osvětlit. Díky společenským vědám dokážeme pochopit a studovat to jedinečně lidské, zatímco biologie a další vědy nám nabízejí porozumění základům této jedinečnosti. **Sociální vědy popisují to, co se v člověku mění, vědy o živých organismech zase to, co zůstává stejné. Namísto opozice či jednoty by tak měly sociální vědy a vědy o živých organismech usilovat o komplementaritu.**

Roku 1928 jeden ze zakladatelů filozofické antropologie Helmuth Plessner napsal: „Bez filozofie přírody není filozofie člověka.“ Toto tvrzení lze ovšem také obrátit: bez filozofie člověka není filozofie přírody. Nabízí se také citovat Aristotela: myšlení postrádá platnost, neuvědomuje-li svá vlastní omezení.

O eugenic a inteligenci

Francis Fukuyama (*Our Posthuman Future: Consequences of the Biotechnology Revolution*, 2002), Naše posthumánní budoucnost: Důsledky biotechnologické revoluce), Gregory Stock (*Redesigning Humans: Our Inevitable Genetic Future*, 2002), Richard Lynn (*Eugenics: A Reassessment*, 2001) - to jsou jen někteří z autorů, kteří se v poslední době zabývali možným návratem eugeniky. Jak se k ní staví Nová pravice? A jaké jsou podle vás důsledky dnešního odlišného přístupu západních a východoasijských národů k eugenic?

Historicky, tedy v 19. a 20. století, byli hlavními teoretiky eugeniky především lidé na levici.

USA i skandinávské země navíc přijaly eugenická opatření dlouho před Hitlerovým Německem. O tom se dnes nemluví a diskreditace eugeniky vychází především z jejího mylného ztotožnění s nacismem. Současně ale i dnes všechny západní země praktikují jakési eugenické minimum, které si takřkajíc netroufá vyslovit své jméno: výběr embryí, terapeutické potraty, boj proti dědičným nemocem atd. Nejsem si jistý, zda někdy může dojít k rehabilitaci eugeniky jako takové, ale o pokračování tohoto trendu nepochybuji.

Eugenické praktiky, o nichž lze dnes díky vědeckému vývoji uvažovat už v těch nejranějších fázích embryonického vývoje, nebudou poháněny tlakem státu, ale naopak přáními rodičů, kteří si pochopitelně přejí ty nejlepší možné děti. V mých očích pak jde o touhu naprosto oprávněnou: společnost s menším počtem nemocných lidí je objektivně lepší než společnost s více takovými jedinci.

Do skutečných potíží však zabředáváme na pomezí negativní a pozitivní eugeniky. Vystává zde totiž zásadní otázka kritéria zvolené „kvality“. Asi nejběžnější odpovědí bývá obecná inteligence měřená pomocí IQ (tedy Spearmanův „g“ faktor z roku 1927 nebo „tekutá (fluidní) inteligence Raymonda B. Cattella v protikladu k inteligenci „krystalizované“). O tomto kritériu by se však dalo sáhodlouze debatovat. Jsem vcelku podrobně obeznámen s literaturou o IQ i neustálými polemikami, kterým je tento koncept podrobován (v roce 1998 jsem k tomu publikoval bibliografii). Práce Londýnské školy od Galtona k Robertu Plominovi, jakkoliv přehlížela Eysencka s Jensenem, dospěla k fakticky nezpochybnitelným závěrům – přestože musíme vzít v potaz i práci Roberta J. Sternberga na konceptu „triarchické“ inteligence. Stávající stav bádání o inteligenci dosti dobře shrnuje nedávno vydaná kniha Helmuta Nyborga: *The Scientific Study of General Intelligence* (London 2003).

Dědičnost inteligence, tj. podíl variací inteligence mezi jednotlivci, jež lze přičíst genetickým faktorům – nebo, chcete-li, podíl fenotypické variance, jež lze přičíst na vrub variance genotypové – je předmětem stále souhlasnějšího přehodnocování. Tato dědičnost však zůstává relativní pro dané prostředí (pokud neexistují rozdíly v prostředí, tak je dědičnost variance už z definice automaticky stoprocentní).

Navíc jakákoliv kvantifikace kvality/vlastnosti – a tou je inteligence v první řadě – nám nikdy neumožňuje plně uchopit její povahu. Proto mi přijde mnohem zajímavější vědět, jaké mentální odlišnosti mohou existovat mezi jednotlivci téže inteligence, než kdo z nich má vyšší IQ. A konečně samotný koncept testování je velice západní; proto podle mě ani tak zvané „od vlivu kultury oproštěné“ testy nikdy nemohou být zcela průkazné.

Mé výhrady tedy nesměřují proti definici inteligence Londýnské školy nebo platnosti IQ testů, ale spíše proti přeceňování inteligence coby měřítka lidské hodnoty. Inteligence totiž v žádném případě není zárukou pravdy: i ty nelživější ideologie jsou výtvorem vysoce inteligentních, často přímo geniálních, lidí. (Marx nebyl o nic hloupější než Heidegger a Richard C. Lewontin si v inteligenci rozhodně nezádá s Arthurem R. Jensenem.) Mimoto – kdyby byla inteligence vždy výhodou, přirozený výběr by ji vyseletoval bez výjimky, což se neděje.

Toto přeceňování inteligence je pak vcelku typicky moderním jevem a evropskému myšlení bylo po většinu našich dějin cizí. Homérovi héroové, středověcí rytíři, francouzští *gentilhomme*, angličtí *gentleman* nebo španělští *caballeros* všichni ztělesňují různé ideální typy (ve **weberovském** slova smyslu), u nichž nebyly nejdůležitější kognitivní dovednosti, ale charakterové vlastnosti jako odvaha, smysl pro čest, nestrannost, štědrost, věrnost danému slovu, vůle, rozhodnost, citlivost, tvořivost atd. – tedy vlastnosti, jež mají jen málo společného s inteligencí jako takovou.

Inteligence si samozřejmě cením: bez dalšího upřesnění přece jen bývá příjemnější jednat s inteligentním člověkem než s idiotem. IQ však pro mě není jediným měřítkem lidské hodnoty. Sám jsem asi před 20 lety vstoupil do **Mensy** – velmi záhy jsem ji však opustil, protože výjimečně inteligentní lidé, které jsem tam potkával, byli také velice průměrní. V naší době jsou poprvé v dějinách upřednostňovány samotné kognitivní schopnosti. V tomto ovzduší se tak do významných pozic snadno dostávají inteligentní lidé, kteří ovšem postrádají charakter. V delším časovém horizontu to vyústí v závislost na strojích (které už dnes kognitivním výkonem v mnoha oblastech překonávají lidi).

Ludwig Klages chápal celé evropské dějiny jako pomalý vzestup nároků intelektu (*der Geist*) na úkor citlivosti a „srdce“ (*die Seele*). Tato kritika intelektu, již nacházíme u řady „pravcových“ autorů kontinentální Evropy, je přinejmenším z části platná. Georg Simmel ukázal, jak rozšíření peněžní ekonomiky přispělo k tomu, že striktně intelektuální a kognitivní funkce nabyly vrchu nad těmi emotivními a solidaritou vůbec. Takto vybavení snáze pochopíme přechod od celostního modelu *společenství* („kultura“) k individualisticky pojaté *společnosti* („civilizace“), a současně budeme mít v rukou nástroje kritiky druhého jmenovaného modelu. Už přinejmenším od Platóna bychom pak měli dobře vědět, že k mudrcům v mocenských pozicích je třeba přistupovat s nejvyšším podezřením. Pevné páteře dnes potřebujeme mnohem naléhavěji než velké mozky.

Zavádění pozitivní eugeniky naráží i na další očividná úskalí. Biologický zákon regrese k průměru (ti nejinteligentnější statisticky mívají méně inteligentní děti, než jsou oni sami, zatímco u méně inteligentních je tomu obráceně) popírá jeden ze základních předpokladů eugenické doktríny. Navíc si muži u žen zpravidla více než inteligence cení krásy.

Problematicky se jeví i nevyhnutelné zásady státní autority. Prosté pobídky mohou mít jen omezený účinek, autoritativnější opatření pak otevírají vrátka sociálnímu inženýrství, jemuž kategoricky odporuji.

Uvidíme, co vzejde z čínského eugenického programu. Jejich úřady striktně zaváděná ultra-K strategie vede k selektivním potratům dívčích embryí, což za dvacet let vytvoří závažnou nerovnováhu v počtech příslušníků obou pohlaví. Osobně bych ale prozatím přece jen mnohem raději žil na Sicílii, jejíž obyvatelstvo si zachovalo svůj charakter, než ve skutečném klimatizovaném pekle Singapuru!

První dvě části rozhovoru s Alainem de Benoist vyšly na stránkách Counter-Currents Publishing 9. a 11. února 2011.